

DÔVODOVÁ SPRÁVA

B. Osobitná časť

K bodom 1, 2, 5, 6, 18, 24, 35 až 37, 54, 58, 69 a 70

Reaguje sa na paralelne pripravovanú novelu školského zákona, kde sa zavádza stredná priemyselná škola ako samostatný druh strednej školy namiesto pôvodného typu strednej školy. Z tohto dôvodu je ju potrebné priradiť k všetkým inštitútom spojených so strednými odbornými školami v zákone o odbornom vzdelávaní a príprave.

K bodu 3

Zavádza sa nový zmluvný vzťah medzi strednou odbornou školou alebo strednou priemyselnou školou a vysokou školou na účel poskytovania praktického vyučovania formou odbornej stáže. Je potrebné upraviť vzájomné práva a povinnosti zmluvných strán novým druhom zmluvy z dôvodu, že ide o úplne nový druh praktického vyučovania.

K bodu 4

Doplnenie subjektov, ktoré spolupracujú na koordinácii odborného vzdelávania a prípravy.

K bodu 7

Rozširujú sa formy praktického vyučovania o odbornú stáž medzi strednou priemyselnou školou a vysokou školou a o digitálnu odbornú prax, ktorá predstavuje novú formu praktického vyučovania v rámci systému duálneho vzdelávania alebo praktického vyučovania na pracovisku zamestnávateľa. Nové formy praktického vyučovania vychádzajú z odporúčaní Európskej komisie a OECD.

K bodu 8

Odborná stáž aj digitálna odborná prax sa budú organizovať ako odborné vyučovacie predmety, pričom sa určuje, že odbornú stáž vykonávajú žiaci pod vedením vysokoškolského učiteľa, vzhľadom na to, že sa realizuje na vysokej škole. Digitálna odborná prax sa bude vykonávať pod vedením učiteľa odborných vyučovacích predmetov, inštruktora alebo hlavného inštruktora, vzhľadom na skutočnosť, že ju bude možné vykonávať v škole ako aj u zamestnávateľa.

K bodom 9, 16 a 74

Dochádza k úprave terminológie učiteľ odborných vyučovacích predmetov z v nadväznosti na paralelne predkladanú novelu zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch.

K bodu 10

Pri odbornej stáži sa zohľadňuje, že žiaci vykonávajú iba cvičnú prácu, keďže nie sú u zamestnávateľa, ale na vysokej škole. Pri digitálnej odbornej praxi je možné vykonávať aj cvičnú aj produktívnu prácu, keďže môžu žiaci pôsobiť u zamestnávateľov.

K bodu 11

Definuje sa miesto výkonu praktického vyučovania v rámci nových foriem. Pri odbornej stáži je to priestor kde sa uskutočňuje vysokoškolské vzdelávanie (nielen budova vysokej školy, ale napr. aj externé laboratóriá), pri digitálnej odbornej stáži sú to pracoviská praktického vyučovania, pracoviská zamestnávateľa a osobitné prevádzky a podmienky naviazané na skupinu odborov vzdelávania 25 Informačné a sieťové technológie.

K bodu 12

Legislatívno-technická úprava.

K bodu 13

Doplňa sa možnosť absolvovať prax žiakov aj na tzv. zdieľaných pracoviskách u zamestnávateľov, s ktorými má zamestnávateľ pôsobiaci v systéme duálneho vzdelávania nejakú formu zmluvného vzťahu. Napr. objednávka, faktúra, zmluva, dohoda. Ide o odvetvia priemyslu a služieb, napr. stavebníctvo, poľnohospodárstvo, kde podniky majú viacero prevádzok a zákaziek, ktoré musia obsluhovať. Z dôvodu flexibility sa zavádza takáto možnosť pre zamestnávateľov posúvať žiakov na prax na ďalšie pracoviská pri zachovaní si zodpovednosti za týchto žiakov.

K bodu 14

Vymedzenie priestorov, v ktorých sa nemôže poskytovať praktické vyučovanie v systéme duálneho vzdelávania na stredných zdravotníckych školách.

K bodu 15

Zjednodušuje sa administrácia registrácie a nahlasovania dielní ako integrálnych súčastí stredných škôl, čím sa vylučuje ich alternatívne zaradovanie ako elokované pracoviská. Dochádza k znižovaniu administratívnej záťaže pre školy a zriaďovateľov.

K bodu 17 a 23

Legislatívno-technická úprava, keďže klasifikácia je jedným zo spôsobov hodnotenia.

K bodu 19

Úprava vzhľadom na bod 4.

K bodu 20

Dochádza k znižovaniu administratívnej záťaže Rady vlády pre odborné vzdelávanie a prípravu. Ide o schvaľovanie procesných náležitostí v koordinácii odborného vzdelávania a prípravy, pričom je oveľa efektívnejšie ponechať rozhodovanie a komisiách na Rade zamestnávateľov pre odborné vzdelávanie a prípravu spolu so stavovskými a profesijnými organizáciami.

K bodu 21

Technická úprava v nadväznosti na paralelne predkladaný nový zákon o školskej správe, v ktorom sa sieť škôl a školských zariadení nahrádza registrom škôl a školských zariadení.

K bodu 22

Doplňa sa úprava učebnej zmluvy pre s nižším stredným vzdelaním a nižším stredným odborným vzdelaním, nastúpil do druhého ročníka učebného odboru stredného odborného vzdelávania. Ide o špecifický prípad, kedy je možné v rámci priepustnosti systému začať štúdium v 2. ročníku SŠ v učebnom odbore (H odbor).

K bodu 25

Z dôvodu efektívnejšej kontroly systému duálneho vzdelávania ako aj následnej prípadnej kontroly a spolupráce so Štátnou školskou inšpekciou sú zamestnávateľia povinní každoročne odovzdávať príslušným stavovským a profesijným organizáciám potrebné údaje v rozsahu v súlade s reguláciou ochrany osobných údajov.

K bodu 26

Legislatívno-technická úprava.

K bodu 27

Valorizácia príspevku na zabezpečenie praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania, vytvorením automatu, ktorý bude naviazaný na minimálnu mzdu a bude sa každoročne aktualizovať v nadväznosti na jej výšku. Jednotlivé koeficienty reflektujú na osobitné postavenie malých a stredných podnikov ako aj na hodiny poskytovaného praktického vyučovania veľkými podnikmi.

K bodu 28

Poskytovanie príspevku na zabezpečenie praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania bolo potrebné rozšíriť aj pre potreby agentúrneho zamestnávateľa, teda zamestnávateľa, ktorý poskytuje vzdelávanie aj pre žiakov iných zamestnávateľov v rámci svojej siete, napr. subdodávateľskej.

K bodu 29 a 31

Doplňa sa úprava splnenia kvalifikačných predpokladov pre inštruktora a hlavného inštruktora, ktorý poskytuje praktické vyučovanie na pracovisku zamestnávateľa vzhľadom na vstup stredných zdravotníckych škôl do systému duálneho vzdelávania.

K bodu 30

Doplnenie ustanovenia o spracovaní údajov vzhľadom na evidenciu potvrdení o absolvovaní prípravy hlavného inštruktora vydané príslušnou stavovskou organizáciou alebo príslušnou profesijnou organizáciou.

K bodom 32 a 38

Zavádza sa úplne nový druh praktického vyučovania. Nová forma praktického vyučovania formou odbornej stáže pre stredné odborné školy a stredné priemyselné školy Praktické vyučovanie môže prebiehať aj prostredníctvom praxe žiakov priamo na vysokých školách v oblastiach, ktoré súvisia s odborom vzdelávania, ktorí študujú na strednej škole.

Túto formu praktického vyučovania je potrebné regulovať prostredníctvom nového druhu zmluvy medzi strednou odbornou školou alebo strednou priemyselnou školou a vysokou školou, kde budú základné náležitosti na reguláciu vzájomných práv a povinností. Odborná stáž sa bude vykonávať pod vedením vysokoškolského učiteľa a realizuje sa formou cvičnej práce. Nové formy praktického vyučovania sú reakciou na odporúčania na nové trendy vo vzdelávaní zo strany Európskej komisie a OECD.

Rozdiel v odbornej stáži medzi strednou odbornou školou a strednou priemyselnou školou spočíva tom, že na SPŠ sa odborná stáž poskytuje v študijných odboroch, ktorých absolvovaním žiak získa úplné stredné odborné vzdelanie s praktickým vyučovaním formou odbornej praxe a vo vyššom odbornom vzdelávaní, zatiaľ čo v prípade SOŠ ide iba o vyššie odborné vzdelávanie.

K bodu 33

Precizovanie podmienok, ktoré zamestnávateľ musí splniť, aby mohol používať označenie nadpodnikové vzdelávacie centrum aj v nadväznosti na nový zákon o vzdelávaní dospelých.

K bodu 34

Ustanovenie možnosti vzniku záujmového združenia zamestnávateľov, ktorý môžu popri svojom názve používať označenie nadpodnikové vzdelávacie centrum.

K bodom 39 a 40

Centrum excelentnosti odborného vzdelávania a prípravy (ďalej len „CEOVP“) je poskytovateľom odborného vzdelávania a prípravy (ďalej len „OVP“) pre región, subregión alebo sektor v postavení strednej odbornej školy. Zameriava sa na dosahovanie excelentných výsledkov v oblasti, ktoré sú kľúčové pre úspech v procese prípravy pracovnej sily vo formálnom alebo neformálnom vzdelávaní. Vytvára partnerský ekosystém v oblasti OVP a komplexnú sieť vzájomne závislých vzťahov medzi kľúčovými aktérmi v oblasti OVP ktoré navzájom spolupracujú.

Ustanovenia zákona definuje minimálne požiadavky, ktoré musí stredná odborná škola alebo stredná priemyselná škola, ktorá sa uchádza o udelenie označenie CEOVP splniť. Jedným z predpokladov pre udelenie oprávnenia používať označenie CEOVP je minimálny počet žiakov (400 žiakov) či vyváženosť odborov vzdelávania. Škola, preukazuje 90 % čistotu sektorového zamerania a to najmä v kontexte spájania žiakov z rôznych odborov vzdelávania do spoločných tried.

Okrem toho sa predpokladá vydanie vnútorného predpisu zo strany stavovských organizácií a profesijných organizácií, ktoré môžu definovať ďalšie kritériá, ktoré musí stredná odborná škola, ktorá má záujem o udelenie označenia CEOVP splniť. Zároveň CEOVP má s príslušnými stavovskými a profesijnými organizáciami spolupracovať, pričom spolupráca sa očakáva aj so zahraničnými partnermi OVP.

Označenie CEOVP udeľuje ministerstvo školstva, ktoré rozhoduje na základe návrhu príslušnej stavovskej organizácie alebo profesijnej organizácie a so súhlasom rady zamestnávateľov. Postup udelenia oprávnenia používať označenie CEOVP je z procesného hľadiska upravený v štatúte, ktorý vydáva príslušná stavovská organizácia alebo profesijná organizácia po prerokovaní v rade zamestnávateľov. Vytvorenie CEOVP vychádza aj z predpokladov na naplnenie Modelu a metodiky CEOVP na základe odporúčaní Európskej únie v jednotlivých oblastiach excelentnosti.

Zároveň sa s odloženou účinnosťou rušia pôvodné Centrá odborného vzdelávania a prípravy, ktorých bolo viac ako 100 a nespĺňali poslanie, na ktoré boli primárne určené, a to zabezpečiť vysoký štandard kvality odborného vzdelávania a prípravy podľa európskych parametrov.

K bodom 41, 42, 43 a 57

Legislatívno-technická úprava s cieľom jednotnej terminológie.

K bodu 44

Zavádza sa nový inštitút agentúrneho systému duálneho vzdelávania. Agentúrny systém predstavuje formu kooperatívneho systému duálneho vzdelávania. Cieľom je prispievať a podporovať k rozvoju a implementácii systému duálneho vzdelávania s dôrazom na zapojenie malých a stredných podnikov. Na agentúrnom systéme duálneho vzdelávania participujú agentúrny zamestnávateľ, hostiteľský zamestnávateľ, stredná odborná škola a žiak.

Ide o systém na podporu zamestnávateľov, ktorí síce majú záujem mať žiaka s učebnou zmluvou, ale nie sú schopní s ním na začiatku štúdia uzatvoriť učebnú zmluvu. Ponúka zamestnávateľom flexibilný spôsob, ako ponúknuť žiakom duálne vzdelávanie ako hostiteľský zamestnávateľ, pričom agentúrny zamestnávateľ sa zaoberá celou administratívou, zabezpečením zmluvnej spolupráce so strednou odbornou školou a následne koordináciou poskytovania praktického vyučovania u hostiteľských zamestnávateľov.

Partnerský (hostiteľský) zamestnávateľ sa venuje iba poskytovaniu praktického vyučovania, a to aj na kratší čas, podľa dohody s agentúrou, pričom agentúra môže poskytovať žiakovi praktické vyučovanie u viacerých hostiteľských zamestnávateľov v priebehu štúdia. Kvalita vzdelávania bude zabezpečená cez príslušnú stavovskú alebo profesijnú organizáciu.

Inštitút agentúrneho systému vznikol na základe požiadaviek aplikačnej praxe a to najmä malých a stredných podnikov, ktorí sa chcú aktívne zapájať do poskytovania praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania avšak z rôznych dôvodov, nie sú schopní zvládať najmä administratívne záležitosti súvisiace so implementáciou duálneho vzdelávania v podmienkach daného podniku. Pri tvorbe návrhu agentúrneho systému duálneho vzdelávania sa vychádzalo aj z príkladov zahraničnej praxe (napr. Veľká Británia), kde takéto subjekty existujú a zabezpečujú odborné vzdelávanie žiakov.

K bodu 45

Legislatívno-technická úprava.

K bodu 46

Precizovanie ustanovenia vzhľadom na podnety z aplikačnej praxe.

K bodu 47

Legislatívno-technická úprava vzhľadom na presun legislatívnej skratky.

K bodu 48 a 49

Rozšírenie subjektov koordinácie OVP z dôvodu vzniku nového ministerstva.

K bodom 50 a 51

Legislatívno-technická úprava.

K bodu 52

Doplnenie subjektu, ktoré vypracúva v spolupráci s ministerstvom normatívy materiálno-technického a priestorového zabezpečenia.

K bodu 53

Legislatívno-technická úprava.

K bodu 55

Ustanovenie súvisí s paralelne pripravovanou novelou školského zákona, konkrétne s elektronizáciou prihlášok na štúdium a možnosťou použitia preferencií. V prípade nemožnosti účasti uchádzača o štúdium na prijímacej skúške na vybranej strednej škole, vo vybranom odbore vzdelávania, je žiaduce zachovať právo žiaka uchádzať sa o štúdium na strednej škole a konať prijímaciu skúšku v inom termíne, ako sú ministerstvom určené oba riadne termíny konania prijímacej skúšky. Pripravovaný algoritmus prijímacieho konania s takouto možnosťou nepracuje, a preto sa navrhuje možnosť navýšenia počtu žiakov o maximálne 3 aj pre takýto prípad. Pojem „závažné dôvody“ vychádza zo znenia § 66 ods. 8 školského zákona. Pojem „jednotné kritériá“ vychádza z § 65 ods. 2 a 3 školského zákona.

Taktiež sa tam dopĺňajú iné dôvody, ktoré vyplynuli z aplikačnej praxe.

K bodu 56

V nadväznosti na proces optimalizácie stredných škôl ako aj na potreby aplikačnej praxe bolo potrebné zabezpečiť, aby bolo v prípade spájania, rušenia a zlučovania stredných škôl možné presunúť žiakov formou prestupu na inú strednú školu aj nad rámce už určený plán výkonov.

K bodu 59 a 60

Doplnená kompetencia stavovských organizácii a profesijných organizácii.

K bodu 61

V nadväznosti na nový § 24c sa rozširuje kompetencia stavovských a profesijných organizácií viesť zoznam agentúrnych zamestnávateľov.

K bodu 62

Technická úprava v nadväznosti na doplnenie nových odsekov v § 21.

K bodu 63

Legislatívno-technická úprava.

K bodu 64

Predmetné ustanovenie zvyšuje flexibilitu pre žiakov v systéme duálneho vzdelávania dopĺňať si praktické vyučovanie aj počas letných prázdnin z dôvodu, že napr. nestíhajú, majú zlé hodnotenie alebo boli počas školského roka vážne chorí. Ide o preventívne opatrenie na zamedzenie predčasného ukončenia štúdia na strednej škole.

K bodu 65

Na základe požiadavky ministerstva vnútra Slovenskej republiky doplnené poskytovanie praktického vyučovania aj na policajnom útvare.

K bodu 66

Precizovanie ustanovenia vzhľadom na požiadavky aplikačnej praxe.

K bodom 67 a 72

Zavádza sa možnosť pre stredné zdravotnícke školy vstupovať do systému duálneho vzdelávania.

Ministerstvo zdravotníctva SR určí odbory, ktoré budú môcť vstúpiť do systému duálneho vzdelávania.

K bodu 68

Úprava vo vzťahu k poskytovaniu praktického vyučovania v systéme duálneho vzdelávania pre stredné priemyselné školy.

K bodu 71

Definuje sa ohraničenie, dokiaľ je nutné, aby experimentálne overovanie odborov vzdelávania začalo skutočne prebiehať po jeho schválení ministerstvom. Určenie termínu na začatie experimentálneho overovania sa realizuje aj z dôvodu potreby aktuálnosti obsahu výučby v nadväznosti na potreby trhu práce.

K bodu 73

V nadväznosti na navrhované zmeny sa upravuje vysporiadanie doterajších právnych vzťahov na plynulý prechod k novej právnej úprave.

Čl. II

Tento zákon nadobúda účinnosť k 1. januáru 2026 okrem bodu, ktorým sa vypúšťa § 24 a bodu, ktorý nadväzuje na vypustenie § 24, ktorý nadobúda účinnosť 1. septembra 2027.